

Arealressurser

I Farsund er det 34 851 dekar jordbruksareal, noe som utgjør omlag 13,3 prosent av kommunens landareal.

Arealressurskartet AR5 gir informasjon om ressursgrunnlaget i Farsund. Det viser hvilke arealer som kan brukes til landbruksproduksjon. Kartet gir detaljert informasjon om arealressursene. Det brukes til planlegging, konsekvensutredninger, statistikker og kontroll av arealtilskudd i jordbruket.

Arealtype	Dekar	%
Jordbruksareal		
Fulldyrka	25 414	9,7
Overflatedyrka	851	0,3
Innmarksbeite	8 586	3,3
Skog		
Produktiv skog	97 468	37,2
Uproduktiv skog	58 935	22,5
Bebyggelse/samferdsel	11 936	4,6
Annet markslag		
Åpen fastmark	38 865	14,8
Myr, åpen eller med skog	8 990	3,4
Ferskvann	11 254	4,3
Ikke kartlagt	0,0	0,0
Sum	262 299	100

Kilde: Arealressurskart AR5, årsversjon 2023, NIBIO

Informasjonen om arealressursene er hentet fra det detaljerte arealressurskartet AR5. I kommuner der mer enn 3 prosent av arealet ikke er kartlagt i AR5, er det supplert med informasjon fra arealressurskartet AR50. Denne informasjonen bygger på topografisk norgeskart N50 og satellittbildetolking av snaumark.

Det kan være noe avvik mellom tall for areal som ikke er kartlagt i AR5 og arealtall fra AR50. Dette vil i hovedsak skyldes generalisering og avrunding.

[Les mer om arealressurskartet AR5 på NIBIO sine nettsider](#)

[Se arealressurskartet AR5 i karttjenesten Kilden](#) - NB: Zoom inn til kartet AR5 vises.

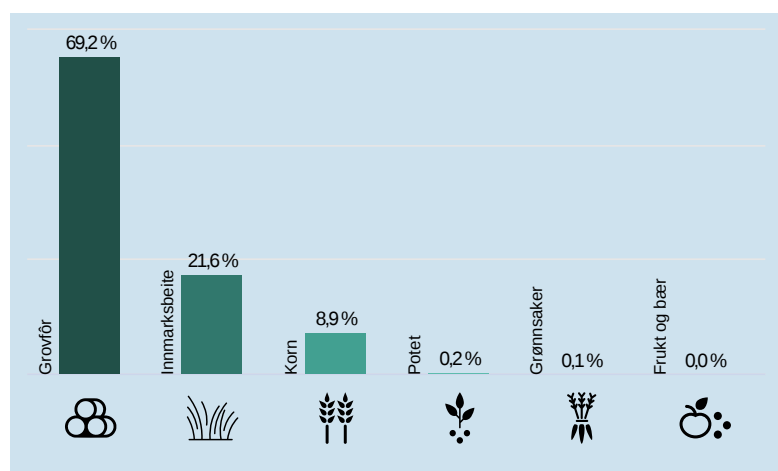
Definisjoner jordbruksareal

Fulldyrka jord: Jordbruksareal som er dyrka til vanlig pløyedybde, og kan benyttes til åkervekster eller eng, og som kan fornyes ved pløying.

Overflatedyrka jord: Jordbruksareal som for det meste er rydda og jevna i overflata, slik at maskinell høsting er mulig.

Innmarksbeite: Jordbruksareal som kan benyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 prosent av arealet skal være dekket av kulturgras eller beitetålende urter. Arealet skal ha tydelig kulturreg.

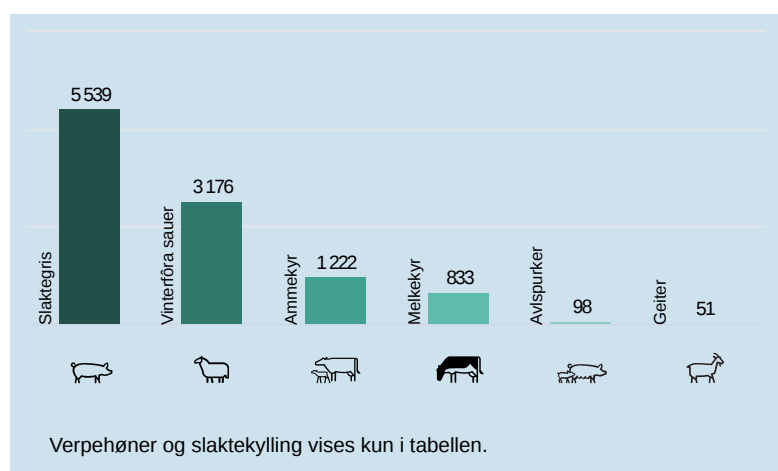
Hvordan brukes jordbruksarealene?

Veksttype	Dekar	%
Innmarksbeite	6 716	21,6
Grovfôr	21 472	69,2
Korn	2 773	8,9
Potet	55	0,2
Grønnsaker	18	0,1
Frukt og bær	6	0,0
Sum	31 040	100

Kilde: Produksjonstilskudd 2023,
Landbruksdirektoratet

[Les mer om produksjonstilskudd hos Landbruksdirektoratet](#)

Husdyr	Foretak	Antall dyr
Melkekyr	25	833
Ammekyr	60	1 222
Vinterfôra sauer	70	3 176
Geiter	6	51
Avlspurker	2	98
Slaktegris	7	5 539
Verpehøner	5	9 148
Slaktekylling	1	256 736

Kilde: Produksjonstilskudd 2023,
Landbruksdirektoratet

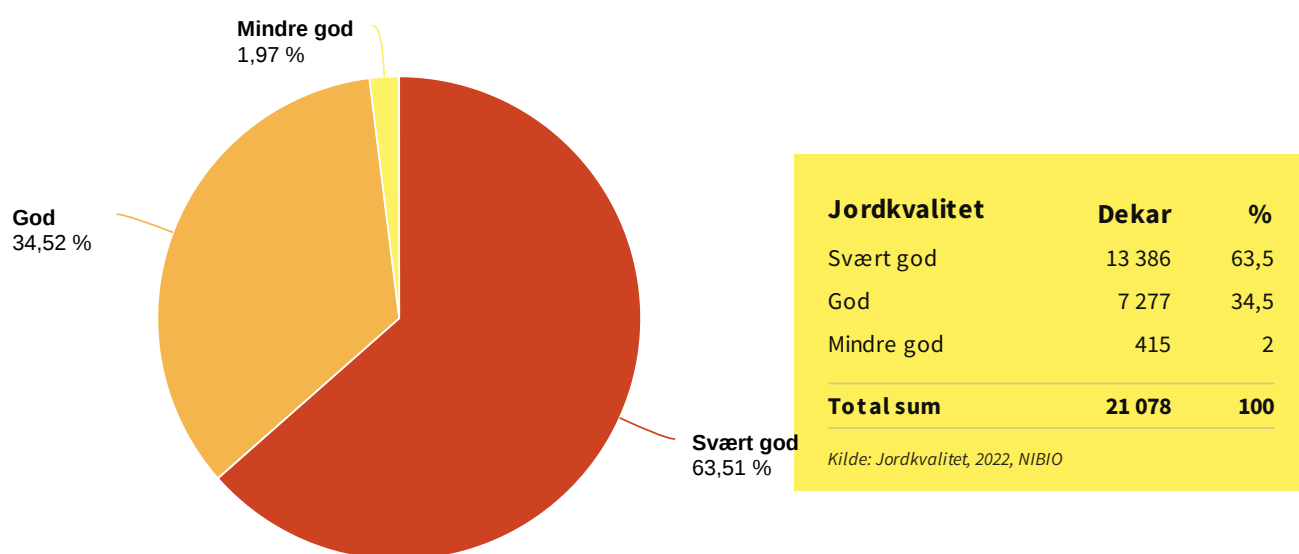
[Les mer på NIBIO sine nettsider](#)

[Les mer om produksjonstilskudd hos Landbruksdirektoratet](#)

Hvordan er kvaliteten på jorda?

81,3 prosent av fulldyrka og overflatedyrka jord i Farsund er jordsmonnkartlagt. I Farsund har 98 prosent av den kartlagte jorda svært god eller god kvalitet.

Temakartet Jordkvalitet er først og fremst et redskap for bruk i arealplanlegging. Jordkvaliteten forteller om jorda eller terrenget har begrensninger for plantedyrking. For eksempel er et flatt jorde med lite stein lettere å drive enn et steinrikt jorde i en bratt skråning. Jordkvalitetskartet tar ikke hensyn til klima. I Norge er det få arealer som egner seg til jordbruk. Jordsmonnets egenskaper, terrengforhold og klima er avgjørende for hvor man kan dyrke ulike planter. En god agronomi tar utgangspunkt i de naturlige betingelsene på hvert enkelt sted.

Jordkvalitet er delt inn i tre klasser; svært god, god og mindre god jordkvalitet. Inndelingen er basert på en vurdering av jordegenskaper som er viktige for den agronomiske bruken av jorda, samt jordbruksarealets hellingsgrad.

[Les mer om jordkvalitet på NIBIO sine nettsider](#)

[Se mer statistikk over jordegenskaper på NIBIO sine nettsider](#)

[Se kart over jordkvalitet i karttjenesten Kilden](#) - **NB:** Zoom inn til kartet jordkvalitet vises.

Definisjoner jordkvalitet

Svært god jordkvalitet: Areal som er lettdrevet og som normalt gir gode, årvisse avlinger av jordbruksvekster tilpasset det lokale klimaet.

God jordkvalitet: Areal som egner seg for et mer begrenset utvalg av vekster. Arealet krever noe mer innsats for å oppnå gode avlinger.

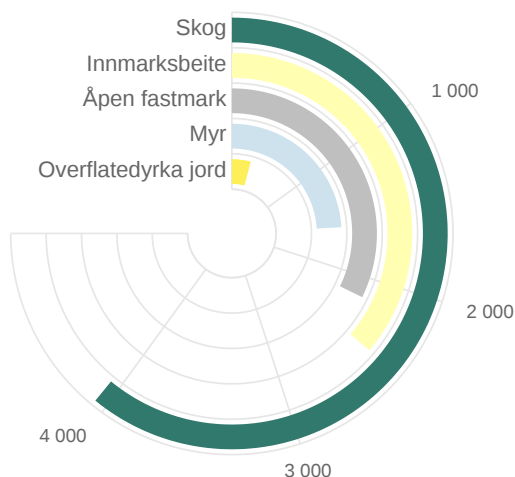
Mindre god jordkvalitet: Areal som kan egne seg godt, f.eks. til gras, men som har jordegenskaper som gjør jorda enda mer innsatskrevende. Klassen inneholder også bratt areal.

Hva kan dyrkes opp til å bli fulldyrka jord?

I Farsund er 10 508 dekar kartlagt som dyrkbar jord, det vil si arealer som kan dyrkes opp til å bli fulldyrka jord og som holder kravene til klima og jordkvalitet for plantedyrking. Fulldyrka jord er jordbruksareal som er dyrka til vanlig pløyedybde, og kan benyttes til åkervekster eller eng, og som kan fornyes ved pløying.

Dyrkbar jord fordelt på arealtyper

38,7 prosent av arealene som kan dyrkes opp i Farsund er i dag registrert som skog.

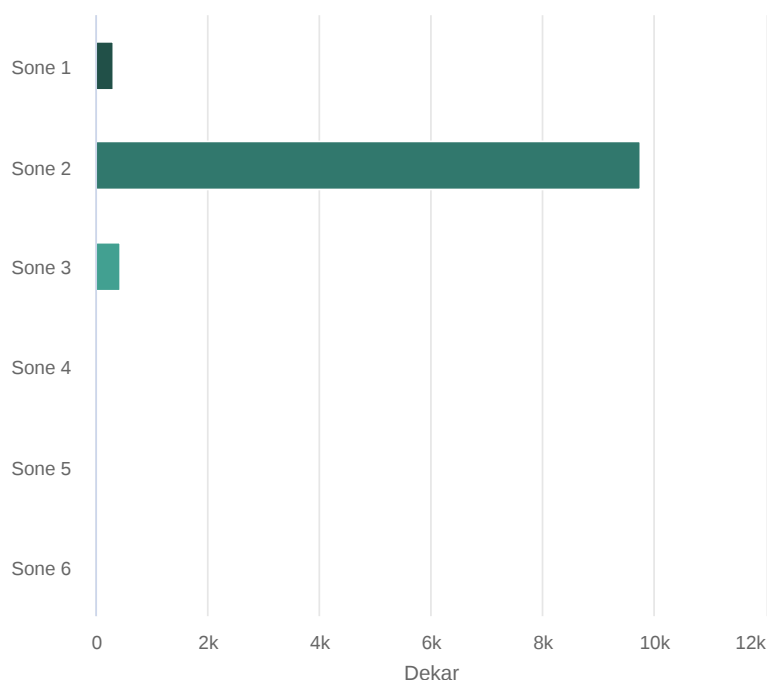

Dyrkbar jord fordelt på arealtyper	Dekar	%
Overflatedyrka jord	274	2,6
Innmarksbeite	2 415	23
Skog	4 061	38,7
Åpen fastmark	2 150	20,5
Myr	1 607	15,3
Sum	10 507	100

Kilde: Dyrkbar jord, årsversjon 2022, NIBIO

Dyrkbar jord fordelt på klimasoner

Hvor godt egnet den dyrkbare jorda er for matproduksjon, er blant annet avhengig av klimaet. Landet er delt inn i klimasoner fra 1–6, hvor sone 1 er best egnet for matproduksjon. I Farsund ligger 92,8 prosent av den jorda som kan dyrkes opp i sone 2.

Dyrkbar jord fordelt på klimasoner

Sone	Dekar	%
1 Godt egnet for matkorndyrking	319	3
2 Marginal for matkorndyrking	9 752	92,8
3 Godt egnet for fôrkorndyrking	437	4,2
4 Marginal for fôrkorndyrking	0,0	0,0
5 Godt egnet for grovfôrdyrking	0,0	0,0
6 Marginal for grovfôrdyrking	0,0	0,0
Total dyrkbar jord	10 508	100

Kilde: Dyrkbar jord, årsversjon 2022, NIBIO

[Les mer om dyrkbar jord på NIBIO sine nettsider](#)

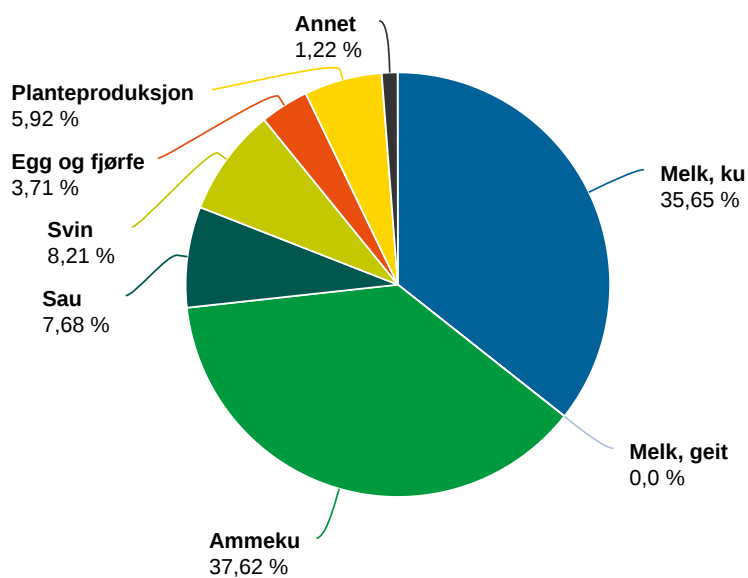
[Se kart over dyrkbar jord i karttjenesten Kilden](#) - NB: Zoom inn til kartet dyrkbar jord vises.

Verdiskaping i jordbruket

Verdiskaping er her målt som bruttoprodukt inkludert tilskudd. Bruttoproduct er verdien av produserte varer og tjenester minus vareinnsatsen, og kan ses på som betaling for arbeidsinnsats og forrentning av investert kapital. Arealbarometeret presenterer kun noen nøkkeltall for verdiskaping. I tillegg presenteres noe statistikk fra SSB. Nøkkeltallene er hentet fra beregninger gjort av NIBIO i forbindelse med utredninger av verdiskaping og sysselsetting i landbruket.

Alle tall presenteres slik de foreligger i rapportene de er hentet fra og med den regionstrukturen som var på det tidspunktet. I den grad det er mulig er det hentet informasjon for tidligere enheter der det har vært sammenslåinger.

Verdiskaping for ulike produksjoner i Farsund

Verdiskaping per produksjon mill. kroner

Melk, ku	35,74
Melk, geit	0,0
Ammeku	37,71
Sau	7,7
Svin	8,23
Egg og fjørfe	
Eggproduksjon	1,61
Fjørfekjøtt	2,11
Planteproduksjon	
Frukt og bær	0,09
Kornproduksjon	5,24
Poteter og grønnsaker	0,6
Annet	
Veksthus	0,0
Pelsdyr	0,0
Birøkt	1,22
Sum	100,26

Kilde: NIBIO rapport, tall fra 2022

Statistikk fra SSB

Antall innbyggere	9 860
Totalt areal, km ²	263
Jordbruksareal i drift, km ²	31
Produktivt skogareal, km ²	87
Avvirkning, m ³	8 824
Antall landbrukseiendommer	826
Antall jordbruksforetak	149
Antall sysselsatte i primærnæring	147

Kilde: NIBIO rapport, tall fra 2022

Verdiskaping som bruttoprodukt og sysselsetting

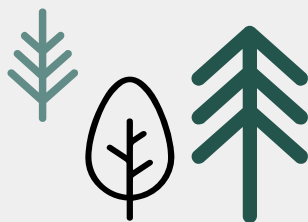
Bruttoprodukt jordbruk, mill. kr	100,26
Årsverk à 1845 timer, jordbruk	159,89

Kilde: NIBIO rapport, tall fra 2022

Nedbygging

Dette skjer ofte rundt store byer og tettsteder, der også mye av den beste landbruksjorda ligger.

Gjengroing

Jordbruksareal som av ulike årsaker ikke er i bruk lenger, vil gro igjen over tid.

Oppdyrking

Noe areal blir dyrket opp til åker og engareal, mens andre blir ryddet til innmarksbeite.

Hvorfor er det viktig å ta vare på matjorda?

- Matjord er en knapp og ikke-fornybar ressurs
- Klimautfordringene vil endre forutsetningene for matproduksjon over hele kloden
- Befolkningsveksten gir behov for større arealer til jordbruk
- Nok mat, trygg mat, kortreist mat og god mat blir en viktigere del av vår livskvalitet

Et dekar hvete kan gi 1000 brød hvert år!

Lite jordbruksareal i Norge sammenlignet med andre land

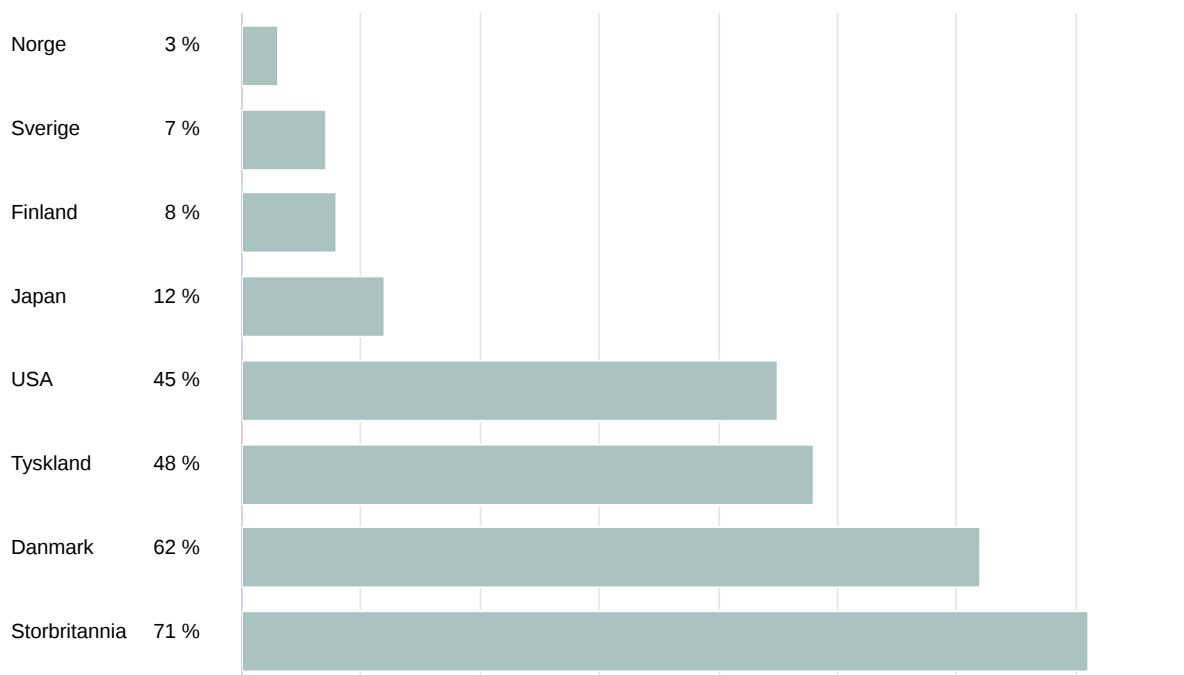
I Norge er kun 3 prosent av landarealet jordbruksareal, og bare en tredjedel av dette er egnet til produksjon av matkorn. Tre prosent er lavere enn i andre land det er naturlig å sammenligne oss med. For OECD-landene er andelen nær 40 prosent.

Stortinget har vedtatt at matproduksjon i Norge skal økes med 20 prosent fram til 2030.

Verdens befolkning passerte 7 milliarder mennesker i 2011, og er i 2050 beregnet til å være 9 milliarder. FAO har beregnet at den globale matproduksjonen må økes med 70 prosent innen 2050 for å sikre verdens befolkning tilstrekkelig med mat.

En slik utvikling vil sette produksjonsarealene under press. Det gjelder både tilgjengelig areal, og kvaliteten på jordressursene.

Jordbruksareal i prosent av landareal

Kilde: Verdensbanken

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

AREALBAROMETER

<https://arealbarometer.nibio.no>